

JO NESBØ

PŮLNOČNÍ SLUNCE
krev na sněhu II

FLEET

Jo Nesbø
Půlnoční slunce
Krev na sněhu II

JO
NESBØ

PŮLNOČNÍ SLUNCE

KREV NA SNĚHU II

≡ KNIHA ZLIN

This translation has been published with the financial support
of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø 2015

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Kateřina Křišťůfková 2015

ISBN 978-80-7473-387-1 (pdf)

Kapitola 1

Kde tenhle příběh začneme? Přál bych si, abych mohl říct, že začneme na jeho začátku. Jenomže já nevím, kde začíná. Stejně jako kdokoli jiný mám prakticky nulovou představu o tom, jakým řetězcem příčin a následků se řídí můj život.

Začíná ten příběh tehdy, když mi došlo, že jsem jen čtvrtý nejlepší fotbalista ve třídě? Když mi dědeček Basse ukázal skici – své vlastní skici – La Sagrada Família? Když jsem poprvé potáhl z cigarety a poslechl si první písničku od Grateful Dead? Když jsem na univerzitě četl Kanta a myslel si, že mu rozumím? Když jsem prodal svoji první hrudku hašiše? Nebo začal tehdy, když jsme si já a Bobby – což je holka – dali pusu, anebo když jsem poprvé uviděl tu svráštělou bytůstku, která na mě vrískala a která později dostala jméno Anna? Možná když jsem seděl v zapáchající zadní místnosti u Rybáře a on mi líčil, co po mně požaduje. Nevím. Vytváříme si příběhy, které mají hlavu a patu i vybájenou logiku, aby se zdálo, že život má smysl.

Proto klidně můžu začít tady, uprostřed zmatku, v místě a čase, kdy to vypadalo, že si osud dal na chvíličku pauzu, zadržel dech. Kdy jsem si na okamžik pomyslel, že jsem na cestě, a přesto už v cíli.

Vystoupil jsem z autobusu za hluboké noci. Přimhouřil jsem oči před sluncem. Šouralo se na severu nad ostrov, k mořskému obzoru. Rudé a matné. Jako já. Za ostrovem pak leželo zase moře. A ještě za ním severní pól. Tohle je možná místo, kde mě nenajdou.

Rozhlédl jsem se. Na všech třech ostatních světových stranách se směrem ke mně svažovaly nízké stráně. Červený a zelený vřes, kameny a sem tam hlouček zakrslých bříz. Na východě vtékala země do moře, úplně ploše a kamenitě, na jihozápadě vypadalo pobřeží, jako by ho někdo odřízl nožem. Sto metrů nebo tak nějak přes nehybnou hladinu začínala otevřená krajina náhorní roviny táhnoucí se v dál. Finnmarcká náhorní plošina. Jak říkával můj dědeček, tady končí čára.

Tvrdě udusaná šterková cesta vedla ke skupince nízkých domků. Jediné, co trochu vyčnívalo, byla kostelní věž. V autobuse jsem se probudil ve chvíli, kdy jsme u moře, u dřevěného přístavního mola, mýjeli ceduli s nápisem Kåsund. A řekl jsem si „Proč ne?“ a zatáhl jsem za šňůru nad oknem, aby se u řidiče rozsvítilo znamení, že má zastavit.

Oblékl jsem si sako, popadl koženou aktovku a vykročil. Pistole v kapse saka mě bouchala do boku. Přímě do kosti, vždycky jsem byl hrozně hubený. Zastavil jsem se a stáhl si ledvinku s penězi pod košilí níž, aby bankovky tlumily nárazy.

Na nebi nebyl ani mráček a vzduch byl natolik jasný, až jsem měl pocit, že vidím do daleka. Tak daleko, kam oko dohlédne, jak se říká. Finnmarcká náhorní plošina je prý krásná. O tom já vím kulový. Neříkají

náhodou tohle lidi s oblibou o nehostinných místech? Třeba proto, aby se mohli pochlubit vlastní drsností, znalostmi, nadřazeností, jako se chlubí stejně nepochopitelnou hudbou nebo nečitelnou literaturou. Sám jsem býval takový. Říkal jsem si, že to možná kompenzuje přinejmenším určité části mého já, které nejsou dost dobré. Nebo je to snad míněno jenom jako útěcha pro tu hrstku lidí, která je odkázána tady žít: „Je tu tak krásně.“ Protože co je tak krásného na té ploché, monotónní, nevlídné krajině? Je to tady jako na Marsu. Rudá pustina. Neobyvatelná a ošklivá. Dokonalý úkryt. Doufejme.

Přede mnou v hloučku stromů vedle cesty se pohnuly větve. V následujícím okamžiku přeskočila příkop osoba a přistála na cestě. Moje ruka chtěla automaticky sáhnout po pistoli, avšak zarazila se, nebyl to nikdo z nich. Tenhle týpek připomínal žolíka, který jako by vyskočil rovnou z balíčku karet.

„Dobrý večer!“ zvolal.

Kráčel proti mně zvláště kolébavou chůzí, s nohama natolik do O, až jsem mezi nimi viděl, jak cesta pokračuje dál směrem ke vsi. Když se však přiblížil, rozpoznal jsem, že na hlavě nemá šaškovskou čepici, že to je sámská pokrývka hlavy. Modro-červeno-žlutá, jen ty zvonečky chyběly. Obutý byl do vysokých bot ze světlé kůže a modrou péřovou bundu měl místy přelepenou černou izolepou. Z trhlin vyčuhoval nažloutlý obsah, který se podobal spíš izolační vatě než peří.

„Omlouvám se, že jsem tak zvědavý,“ spustil, „ale kdopak jste?“

Byl nejmenší o dvě hlavy menší než já. Obličej měl široký, úsměv taktéž a oči mírně šikmé, jako Asiat. Kdyby člověk shromáždil všechny klišovité představy Oslanů o tom, jak má vypadat Sám, získali byste tohohle chlápka.

„Přijel jsem autobusem,“ odpověděl jsem.

„To jsem viděl. Já jsem Mattis.“

„Mattis,“ zopakoval jsem jeho jméno pomalu, abych získal několik vteřin na rozmyšlenou, co odpovím na jeho následující, nevyhnutelnou otázku.

„A kdo teda jste?“

„Ulf,“ prohlásil jsem. Nejspíš to bylo stejně dobré jméno jako kterékoli jiné.

„A co děláte v Kåsundu?“

„Jedu sem jen na návštěvu,“ odpověděl jsem a pokývl ke shluku domů.

„A koho hodláte navštívit?“

Pokrčil jsem rameny. „Nikoho konkrétního.“

„Jste z mysliveckého výboru nebo jste kazatel?“

Nevím, jak vypadají lidé z mysliveckého výboru, ale zavrtil jsem hlavou a prohrábl si dlouhé hipísácké vlasy. Možná bych si je měl ostříhat. Byl bych pak míň nápadný.

„Omlouvám se, že jsem tak zvědavý,“ pronesl znovu, „ale co teda jste?“

„Lovec,“ opáčil jsem. To asi kvůli tomu s tím mysliveckým výborem. A byla to v podstatě stejnou měrou pravda jako lež.

„Aha? Tak vy tady hodláte lovit, Ulfe?“

„Vypadá to tu na pěkný revír.“

„To jo, ale v tom případě jste tu o týden dřív, lovecká sezona začíná až patnáctého srpna.“

„Je tu nějaký hotel?“

Mattis se hlasitě zasmál. Odkášlal si a vyplivl hnědý plivanec, doufal jsem, že to snad bude žvýkáci tabák nebo tak něco. Plivanec dopadl na zem se slyšitelným plesknutím.

„Tak penzion?“ zkusil jsem to.

Zavrtěl hlavou.

„Chatka? Pokoj k pronájmu?“

Na telefonním sloupu přímo za ním byl pověšený plakát inzertující tanečnickou kapelu, jež měla hrát v Altě. Ve městě, které tedy nemůže být moc daleko. Možná jsem měl dojet autobusem až tam.

„A co vy, Mattisi?“ zeptal jsem se Sába a plácl komára, který mě štípl do čela. „Vy byste neměl nějakou postel, kterou bych si mohl na dnešní noc půjčit?“

„Spálil jsem ji v květnu v kamnech. Měli jsme chladný květen.“

„Tak gauč? Matraci?“

„Matraci?“ Rozhodil pažemi směrem k planině porostlé vřesem.

„Díky, ale já mám rád střechu a stěny. Porozhlídnu se tu, jestli bych někde nenašel prázdnou psí boudu. Dobrou noc.“ Vykročil jsem ke skupince domků.

„Jediná psí bouda, kterou v Kåsundu najdete, je tamhleto,“ zavolal na mě klesajícím, žalujícím tónem.

Otočil jsem se. Jeho ukazovák mířil k budově před shlukem domů.

„Kostel?“

Přikývl.

„Copak je takhle v noci otevřený?“

Mattis naklonil hlavu ke straně. „Víte, proč se v Kåsundu nekrade? Protože kromě sobů tu není co ukrást.“

S překvapivě graciézním poskokem se ten mrňavý cvalík přenesl přes příkop a jal se plahočit vřesem. Směrem na západ. Mými ukazateli byly slunce na severu a fakt, že kostely kdekoli na světě – jak tvrdil můj dědeček – mají věž obrácenou k západu. Zastínil jsem si oči a zadíval se na terén rozkládající se před mužíčkem. Kam má proboha jenom namířeno?

Možná proto, že svítícímu slunci navzdory panovala hluboká noc a absolutní ticho, se mi vesnice zdála podivně opuštěná. Domy vypadaly, jako by byly postavené narychlo, bez rozmyslu i lásky. Ne že by nepůsobily dost solidně, vyvolávaly však dojem, že spíš než domovem jsou jenom střechou nad hlavou. Byly praktické. Bezúdržbové obklady odolné vůči povětrnostním vlivům. Automobilové vraky bez espézetek v zahradách, které nebyly zahradami, nýbrž oplocenými obdélníky vřesu a bříz. Dětské kočárky, ale nikde žádné hračky. Jen několik málo domů mělo závěsy nebo zatemněná okna. Holé skleněné tabule těch ostatních odrážely slunce a znemožňovaly nahlédnout dovnitř. Jako sluneční brýle člověka, který nechce, aby mu někdo příliš zkoumavě hleděl do duše.

Kostel skutečně nebyl zamčený. Tedy dveře byly vlhkem nabobtnalé, neotevíraly se stejně ochotně jako v jiných kostelích, ve kterých jsem se někdy ocitl. Kostelní

lod' byla dost malá a střízlivě vybavená, ale ve své jednoduchosti také krásná. Půlnoční slunce rozzařovalo skleněné malby a nad oltářem visel zvláště zbídačelý Kristus na kříži. Za zády měl triptych s Davidem a Goliášem na jednom křídle, Jezulátkem na druhém a Pannou Marií uprostřed.

Vzadu za oltářem jsem našel dveře do sakristie. Prohledal jsem v ní skříně a objevil dvě kněžská roucha, mop a kbelík na vytírání, ale žádné mešní víno, jen pár krabic oplatek s logem pekárny Olsen. Tři čtyři oplatky jsem sežvýkal, ale bylo to jako pojídat piják, oplatky mi vysušovaly ústní dutinu a tolik mi v ní kynuly, až jsem je nakonec musel vyplivnout na noviny ležící na stole. Ty mi sdělovaly – pokud tedy bylo tohle vydání *Finnmarckého deníku* aktuální –, že je 8. srpna 1977, že zesilují protesty proti rozšíření řeky Alty, že teď po smrti špiónky Gunvor Galtung Haavikové je ve Finnmarce coby jediném kraji hraničícím se Sovětským svazem poněkud bezpečněji a že předpověď konečně hlásí lepší počasí tady než v Oslu. Také mi například ukazovaly, jak vypadá hejtman Arnulf Olsen.

Dlažba v sakristii byla na ležení příliš tvrdá a kostelní lavice zase moc úzké, proto jsem si odnesl kněžské roucho za oltářní přepážku, přehodil si přes ni sako, uložil se na podlahu a koženou aktovku si dal pod hlavu. Ucítil jsem, jak mi cosi káplo na tvář. Otřel jsem to rukou a zadíval se na špičky prstů. Byly rezavě červené.

Vzhlédl jsem k ukřižovanému, který visel přímo nade mnou. Pak mi došlo, že ta kapka musela skápnout

z klenby. Střechou zatéká, je tu vlhko, a voda je zbarvená hlínou nebo železem. Otočil jsem se tak, abych neležel na bolavém rameni, a přetáhl si přes hlavu kněžské roucho, abych odstínil venkovní slunce. Zavřel jsem oči.

Tak. Nepřemýšlej. Všechno vytěsni.

Vytěsněno.

Zalapał jsem po dechu a roucho ze sebe strhnul.

Do prdele.

Zíral jsem vleže do stropu. Když jsem bezprostředně po pohřbu nemohl spát, užíval jsem valium. Nevím, jestli jsem si na něm vytvořil závislost, ale bez něj se mi tehdy každopádně usínalo obtížně. Teď mi stačilo se vždycky jen dost vyčerpat.

Znovu jsem si přes hlavu přetáhl kněžské roucho a zavřel oči. Sedmdesát hodin na útěku. Tisíc osm set kilometrů. Pár hodin spánku na sedadle ve vlaku a v autobuse. Měl bych být vyčerpaný dost.

Mysli na něco příjemného.

Snažil jsem se přemýšlet o tom, jaké to bylo předtím. Ještě předtím. Jenže se mi to nedařilo. Místo toho se mi vracelo všechno ostatní. Muži v bílém. Pach ryb. Černé ústí pistole. Tříštící se sklo, pád. Zaplašil jsem to, napřáhl ruku, zašeptal její jméno.

A tehdy konečně přišla.

Probudil jsem se. Ležel jsem naprosto tiše.

Kdosi do mě šťouchl. Kdosi. Opatrně, jako by mě nechtěl probudit, jen se přesvědčit, že pod kněžským rouchem někdo je.

Soustředil jsem se na to, abych dýchal pravidelně. Snad mi to ještě projde, třeba si nikdo z nich nevšiml, že jsem se probudil.

Opatrně jsem vystrčil ruku do strany, než mi došlo, že jsem si sako s pistolí přehodil přes oltářní přepážku.

Na to, že bych měl být profík, to byl dost velký amatérismus.

Kapitola 2

Dál jsem dýchal, cítil jsem, jak se mi zklidňuje tep. Mému tělu došlo to, k čemu hlava ještě nedospěla – totiž že kdyby to byli oni, nešťouchali by do mě, prostě by ze mě kněžské roucho servali, aby se přesvědčili, že jde o správnou osobu, a opepřili by mě víc než zkažené jehněčí.

Opatrně jsem si stáhl roucho z obličejce.

Tvář, která na mě shlížela, byla pihovatá, měla pršáček, na čele náplast a nad nezvykle modrýma očima světlé řasy. Nad tváří trčel hustý kartáč zrzavých vlasů. Kolik mohlo tomu klukovi asi být? Devět? Třináct? Netuším. Všechno, co nějak souvisí s dětmi, je pro mě španělská vesnice.

„Tady nemůžete ležet.“

Rozhlédl jsem se. Zdálo se, že kluk je tu sám.

„Proč ne?“ zeptal jsem se zastřeným hlasem.

„Protože máma tady bude vytírat.“

Vstal jsem, sroloval kněžské roucho, sundal z oltářní přepážky sako a pohmatem se přesvědčil, že pistoli mám pořád v kapse. Když jsem do saka cpal levou ruku, projela mi ramenem bolest.

„Jste z jihu?“ chtěl vědět kluk.

„To záleží na tom, co myslíš jihem.“

„No asi to, jestli jste odněkud, co je od nás na jih.“

„Odsud na jih je všechno.“

Kluk naklonil hlavu ke straně. „Já jsem Knut, je mi deset. Jak se jmenujete vy?“

Málem už jsem řekl něco jiného, než jsem skončil u včerejší verze. Ulf.

„A kolik vám je, Ulfe?“

„Hodně,“ odvětil jsem a protáhl si zátylek.

„Přes třicet?“

Vrzly dveře sakristie. Otočil jsem se. Vyšla z nich žena, zarazila se a upřela na mě pohled. Jako první mě napadlo, že je na uklízečku mladá. A že vypadá svalnatě. Na předloktí a na ruce svírající kbelík, z něhož vyšpláchla voda, jí vystupovaly žíly. Měla široká ramena, ale štíhlý pas. Nohy skrývala pod starodávnou černou skládanou sukní. Jako další mě upoutaly její vlasy. Byly dlouhé a tak tmavé, že se ve světle dopadajícím sem vysokými okny třpytily. Měla je zkrocené jednoduchou sponou.

Znovu se dala do pohybu, kráčela ke mně, boty jí klapaly o podlahu. Když přišla dostatečně blízko, uviděl jsem, že má pěkná ústa, avšak na horním rtu jizvu po rozštěpu. Téměř nepřírozeně působilo, že žena s tak tmavou pletí a tak tmavými vlasy může mít tak modré oči.

„Dobré ráno,“ pozdravila.

„Dobré ráno. Přijel jsem v noci autobusem. A neměl jsem kam...“

„To je v pořádku,“ odpověděla. „Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné.“ Pronesla

to bez vřelosti v hlase, odložila kbelík i mop a napřáhla ruku.

„Ulf,“ představil jsem se a chtěl jí ruku stisknout.

„To roucho,“ vysvětlila a moji ruku odmávla. Shlédl jsem na srolovaný oděv ve své levici.

„Nenašel jsem žádnou deku,“ vysvětlil jsem a roucho jí podal.

„Ani nic jiného k snědku než svátost oltářní,“ dodala, těžký bílý šat rozmotala a zkoumavě si ho prohlížela.

„Omlouvám se, samozřejmě zaplatím...“

„Asi je vám to práno, ať už s požehnáním, nebo bez něj. Prosím vás ale, abyste příště neplival na našeho hejtmana.“

Nevím, jestli to, co jsem uviděl, byl úsměv, avšak ji zva na horním rtu se jí tak nějak zkřivila. Víc už neřekla, jen se otočila a zmizela zpátky v sakristii.

Popadl jsem aktovku a překročil oltářní přepážku.

„Kam jdete?“ vyzvídal kluk.

„Ven.“

„Proč?“

„Proč? Protože tu nebydlím.“

„Máma není tak naštvaná, jak se tváří.“

„Tak ji pozdravuj.“

„Od koho?“ ozval se její hlas. Dusala už zpátky k oltářní přepážce.

„Od Ulfa.“ Začínal jsem si na to jméno zvykat.

„A proč jste přijel do Kåsundu, Ulfe?“ Vyždímala hadr nad kbelíkem.

„Na lov.“ Tušil jsem, že v tak malé obci bude nejlépe, budu-li se držet jedné historky.

Navlékla hadr na mop. „Lov čeho?“

„Bělokurů,“ riskl jsem to. Žijí tak daleko na severu bělokurové? „Nebo vlastně čehokoli živého,“ dodal jsem.

„Letos je málo myší a lumíků,“ opáčila.

Uchechtl jsem se. „Fajn, ale já mám v hledáčku něco *trochu* většího.“

Povytáhla obočí. „Myslela jsem tím jenom, že je to s bělokury mizerné.“

Rozhostilo se ticho.

Nakonec ho přerušil Knut. „Když nemají predátoři dost myší a lumíků, žerou bělokuří vejce.“

„Ach tak,“ přikývl jsem a ucítil, jak se mi potí záda. Potřeboval bych se umýt. Košile a ledvinka by potřebovaly vyprat. *Sako* by potřebovalo vyprat. „Určitě najdu něco, co by se dalo skolit. Problém je spíš asi v tom, že jsem dorazil moc brzo. Jak známo, začíná lovecká sezona až příští týden. Aspoň se ale můžu do té doby zastřílet.“ Doufal jsem, že mi Sám poskytl správnou informaci.

„Je sezona a sezona,“ odtušila žena a v místech, kde jsem předtím ležel, přejela mopem po podlaze s takovou vervou, až gumová stěrka zakvilela. „To jenom vy z jihu si myslíte, že ji určujete. My lovíme proto, abychom si vylepšili jídelníček. A končíme s tím, jakmile to přestane být potřeba.“

„Když už mluvíte o těch potřebách,“ navázal jsem. „Nevěděla byste, kde bych se mohl ve vsi ubytovat?“

Přestala vytírat, opřela se o násadu. „Stačí jen zaklepat na nějaké dveře, poskytnou vám postel.“

„Kdekoli?“

„Řekla bych, že ano. Jen teď samozřejmě není moc lidí doma.“

„Aha.“ Zalétl jsem pohledem ke Knutovi. „Letní prázdniny?“

S úsměvem zavrtěla hlavou. „Letní pastva. Všichni, kdo mají soby, stanují nebo bydlí v karavanech u pastvin podél pobřeží. Někteří jsou ještě pořád na lovu tresek. A taky je jich hodně na shromáždění v Kautokeinu.“

„Chápu. Nedala by se pronajmout postel u vás?“ Když jsem zaznamenal její zaváhání, rychle jsem dodal: „Platím dobře. Hodně dobře.“

„Nikdo by si tu beztak nenechal zaplatit moc. Jenže můj muž není doma, tak se to úplně nehodí.“

Nehodí? Zadíval jsem se na její sukni. Na dlouhé vlasy.

„Chápu. Není tu nějaký dům, který by nestál úplně... ehm, ve středu obce? Takový, kde by byl klid a ticho. A výhled.“ Myslel jsem tím, odkud by bylo vidět, kdyby se někdo blížil.

„No,“ protáhla. „Vzhledem k tomu, že se chystáte na lov, byste si mohl půjčit naši loveckou chatu. Používají ji všichni. Stojí na celkem odlehlém místě a je sice stísněná a bídná, ale rozhodně byste tam měl klid a ticho. A výhled do všech světových stran, za to vám ručím.“

„To zní perfektně.“

„Knut vás tam doprovodí.“

„Není třeba, jistě k ní...“

„Ne!“ ozval se Knut. „Prosím!“

Znovu jsem na něj letmo pohlédl. Letní prázdniny. Všichni pryč. Hrozná nuda, že musel s mámou do práce. Konečně se něco děje.

„Jasně,“ kývl jsem. „Tak vyrazíme?“

„Jo!“

„Jenom by mě zajímalo,“ pronesla ještě tmavovláska a ponořila hadr do kbelíku, „čím hodláte střílet. V té své taštičce asi těžko budete mít brokovnici.“

Zadíval jsem se na aktovku. Jako bych si ji chtěl přeměřit, než to odkývám.

„Zapomněl jsem pušku ve vlaku,“ vysvětlil jsem. „Volal jsem na dráhy a slíbili mi, že mi ji do pár dnů pošlou autobusem.“

„Ale asi budete stejně potřebovat něco, s čím byste se mohl zastřílet,“ opáčila žena a s úsměvem dodala: „Než začne *sezona*.“

„Já...“

„Můžete si půjčit manželovu brokovnici. Počkejte na mě venku, než to dodělám, budu to mít rychle.“

Brokovnice? No ale sakra proč ne. A vzhledem k tomu, že žádná z těch vět nebyla ukončena otazníkem, jsem jenom přikývl a vykročil ke dveřím. Zaslechl jsem za sebou dychtivé supění a maličko jsem zpomalil. Kluk mi přišlápl patu.

„Ulfe?“

„Ano?“

„Znáte nějaké vtipy?“

Seděl jsem na jižní straně kostela a kouřil. Vlastně ani nevím, proč kouřím. Závislý totiž nejsem. Myslím tím,